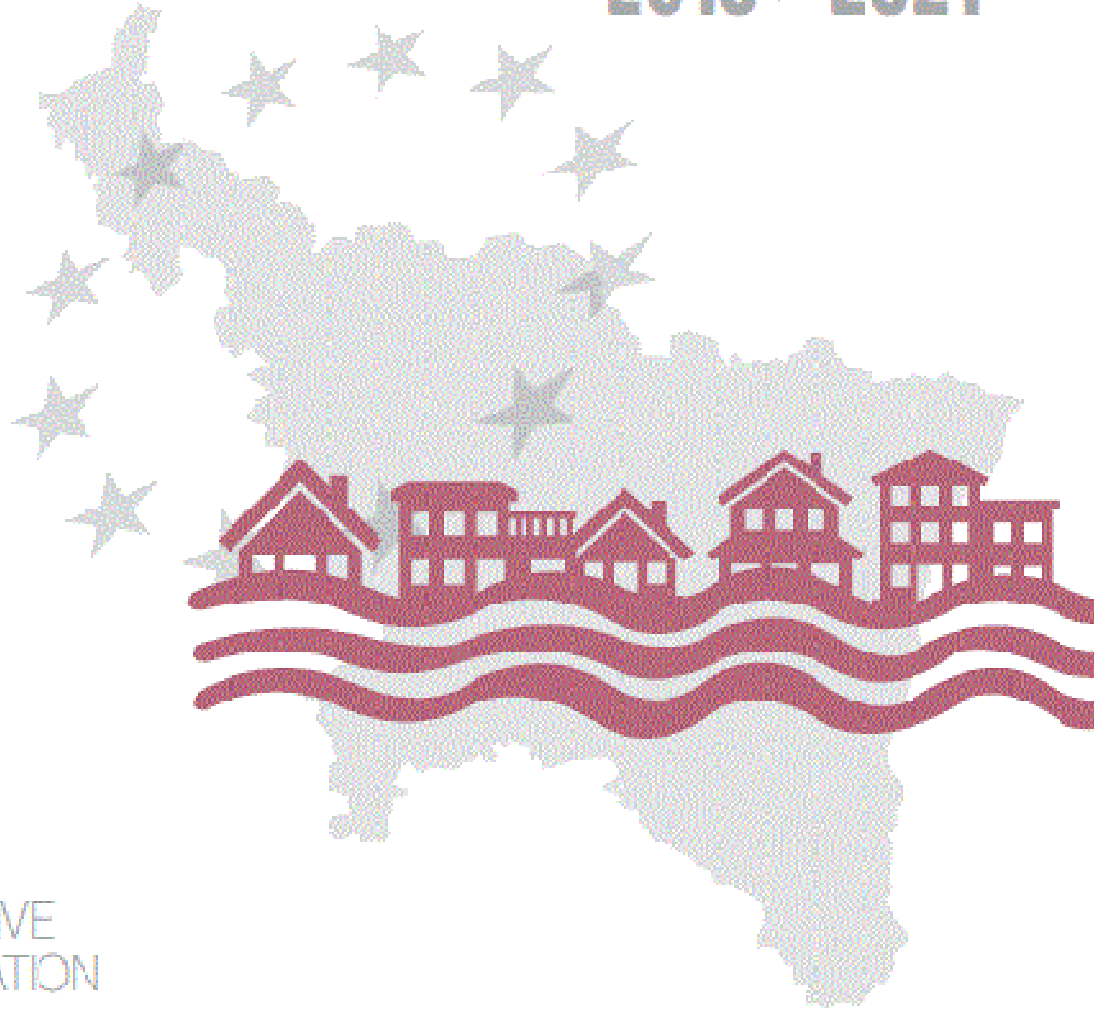

PGRI

2016 > 2021

PROJET
SOU MIS À
CONSULTATION
19/12/2014 > 18/06/2015

DIRECTIVE INONDATION

Plan de gestion
des risques d'inondation

ANNEXE E4

**Niet-technische samenvatting van het milieuraapport
van het Bestuursplan voor overstromingsrisico's
van het Franse gedeelte van het hydrografische district Rijn**

1 HET PGRI, EEN LOKALE IMPLEMENTATIETOOL VAN DE RICHTLIJN OVERSTROMINGEN

Richtlijn 2007/60/EG inzake het beoordelen en beheersen van overstromingsrisico's, "Richtlijn overstromingen" genaamd, is aangenomen op 23 oktober 2007 en heeft als hoofddoel het instellen van een kader voor het beoordelen en algemeen beheersen van overstromingsrisico's. Zij is gericht op het verlagen van de negatieve gevolgen voor de menselijke gezondheid, het milieu, het cultureel erfgoed en de economische activiteiten van de verschillende soorten overstromingen in de Gemeenschap.

Deze Richtlijn is in 2010 en 2011 geherformuleerd in het Franse recht en met name vastgelegd in artikel L566-1 en verder van de Franse milieuwet en schrijft het implementeren van bestuursplannen op schaal van bestuurseenheden voor.

Na het definiëren van de bestuurseenheden, die in Frankrijk overeenkomen met de hydrografische districten, zijn de volgende stappen genomen voor het in de praktijk brengen van de Richtlijn:

- Voor het gehele Franse territorium de voorbereidende beoordeling van overstromingsrisico's (EPRI) op niveau van de districten,
- Het vaststellen van Gebieden met een sterk overstromingsrisico (TRI),
- Het opstellen van kaarten van overstroombare gebieden en gebieden met een laag, gemiddeld en hoog overstromingsrisico binnen de TRI,
- Het opstellen van een bestuursplan voor overstromingsrisico's (PGRI) op niveau van het district met daarin de vastgestelde beheersdoelen en de vastgestelde maatregelen om deze te behalen.
- Het opstellen van Lokale strategieën voor het beheersen van het overstromingsrisico (SLGRI).

Bovendien is er, in overeenstemming met de Richtlijn en volgend op de voorbereidende beoordeling van de overstromingsrisico's voor het gehele Franse grondgebied, een Nationale bestuursstrategie voor overstromingsrisico's opgesteld.

2 HET PGRI "RIJN"

De voorbereidende beoordeling van de overstromingsrisico's (EPRI) heeft zich met name gericht op een inventarisatie van de meest recente gebeurtenissen (mei 1983, februari 1990, hoogwater van 1999, oktober 2006 en stormregens van 2008) voor het evalueren van de overstroomde zones en de invloeden op niveau van het district "Rijn" in Frankrijk. Hierdoor konden de sectoren die het meeste risico lopen worden vastgesteld en konden op niveau van het PGRI "Rijn" acht gebieden worden vastgesteld met een hoog overstromingsrisico (TRI): de agglomeratie van Straatsburg, de agglomeratie van Mulhouse, Metz-Thionville-Pont-à-Mousson, Nancy-Damelevières, Saint-Dié-Baccarat, Epinal, Pont-Saint-Vincent en Sarreguemines.

In samenhang met de nationale strategie heeft het PGRI "Rijn" vijf doelen vastgesteld:

- 1: Het bevorderen van de samenwerking tussen de spelers
- 2: Het verbeteren van kennis en ontwikkelen van een risicocultuur
- 3: De gebieden duurzaam inrichten
- 4: Het risico voorkomen door een evenwichtig en duurzaam beheer van de waterhulpbron
- 5: Zich voorbereiden op een crisis en het bevorderen van de terugkeer naar een normale situatie.

Het PGRI houdt rekening met de methodes en hulpmiddelen voor overstromingspreventie die al gebruikt worden in het district "Rijn", met name de verschillende risicopreventieplannen, de informatiemethodes voor de bevolking, met name op gemeenteniveau en de bestaande surveillancesystemen voor waterlopen. Hij stelt doelen vast om deze documenten vast te stellen, hun implementatie te bevorderen en de spelers te begeleiden. Hij berust onder andere op het bestaande Actieprogramma voor preventie van overstromingen (PAPI) (Meurthe, Madon, Haute-Zorn)

De regelgeving stelt een hiërarchie in tussen deze verschillende schema's, plannen en programma's. Zo moet het PGRI in overeenstemming zijn met de Nationale strategie voor het beheersen van overstromingsrisico's en het SDAGE. Het PGRI en de SRCE moeten over en weer rekening met elkaar houden. Bovendien moet er, omdat het district Rijn internationaal is, een samenhang worden gegarandeerd op grensoverschrijdend niveau.

De plannen voor preventie van natuurlijke risico's (PPRN) evenals alle documenten over urbanisatie (PLU enz.) en de Schema's voor territoriale samenhang (SCOT) moeten compatibel zijn of compatibel worden gemaakt met het PGRI.

3 WAAROM EEN MILIEUBEOORDELING VAN HET PGRI?

In overeenstemming met de Europese richtlijn inzake de strategische milieubeoordeling van plannen en programma's die een aanzienlijke invloed kunnen hebben op het milieu (2001) moet het PGRI, in de projectfase waarin hij zich bevindt, een milieubeoordeling ondergaan, zelfs al gaat het om een document met een milieudoel. Want ook al moet het PGRI, door zijn aard, de situatie op gebied van risicobeheersing verbeteren, het is zaak aan te tonen en te controleren dat hij geen negatieve invloed heeft op andere milieuterreinen. Door de milieubeoordeling kunnen de invloeden op het milieu beter worden beoordeeld. Hierdoor is het een verduidelijkend document dat de voortgangspaden aantoonst voor het uiteindelijk vaststellen van het PGRI.

Samen met een advies van de prefect over het PGRI, heeft het milieurapport als doel het inlichten van het publiek om een mening te geven tijdens de consultatiefase.

4 DE GRENZEN VAN DE OEFENING

Door zijn aard is het PGRI een oriënterend document. Op moment van het opstellen van de milieubeoordeling, zijn de Lokale strategieën voor beheersen van het overstromingsrisico nog niet definitief vastgesteld. Deze lokale strategieën zijn de concrete implementatietools waardoor de inzetten voor de beheersrisico's die zijn geïdentificeerd in de Gebieden met overstromingsrisico (TRI) kunnen worden beantwoord.

Zo is de milieubeoordeling een kwalitatieve en gedeeltelijke oefening: zij beoordeelt de potentiële effecten van de doelen van het PGRI, evenals het positieve of negatieve karakter van de invloeden die eruit kunnen voortvloeien op de verschillende milieuterreinen. Ze kan in geen geval vooruitlopen op de kracht van de invloeden, die af zal hangen van de lokale toepassingsmoeder en de manier waarop de spelers gebruik maken van het document.

5 WAT MOET WORDEN ONTHOUDEN OVER DE MILIEU-INZETTEN VOOR HET DISTRICT RIJN

De aanvankelijke toestand van het milieu toont de verschillende milieu-inzetten in het district Rijn, evenals de transversale inzetten.

5.1 MILIEU-INZETTEN

- **Menselijke gezondheid:**

Rekening houdend met de industriële geschiedenis van het stroomgebied en de hoge bevolkingsdichtheid, is het thema menselijke gezondheid uitermate belangrijk in het district Rijn. Deze inzet staat op een lijn met de inzet voor de waterkwaliteit in de waterwingebieden voor de toevoer van drinkwater, van zwemwater, van gegeten voeding, van opkomende vervuilingen, van luchtkwaliteit of met de inzetten gekoppeld aan de natuurlijke en technologische risico's. Het opkomen van nieuwe schadelijke stoffen vormt een grote uitdaging voor de gezondheid. In het stroomgebied Rijn-Maas voldoet de kwaliteit van het gedistribueerde drinkwater voor 99% aan de kwaliteitsvereisten, en slechts 1% van de bediende bevolking is getroffen door bewezen oorzaken van verslechtering. In het district Rijn zijn er 224 waterwingebieden vastgesteld die een potentieel risico lopen dat het bruto water verslechtert door een verspreide oorzaak, al dan niet van landbouwkundige oorsprong. Onder deze zijn er 101 waterwingebieden geïdentificeerd als prioritair, waaronder de zogenaamde "Grenelle" waterwingebieden waarvoor al acties zijn ondernomen.

- **Water:**

Hoewel de waterkwaliteit sinds 20 jaar continu verbetert door betere behandelingen en een reductie van de grootste industriële, stedelijke en landbouwkundige afvalstromen, blijft de kwaliteit van waterlopen voor het merendeel van de waterlopen in het district Rijn verslechterd. Dit is ook het geval voor bepaalde waterwingebieden: van de 473

oppervlaktewaterlichamen in het district, is slechts 16,3% in goede of zeer goede ecologische toestand en 27% is in goede of zeer goede chemische toestand.

Hoewel de zuivering voor de grote agglomeraties nu aan de normen voldoet, kan de waterzuivering van een derde van de bevolking van het stroomgebied Rijn-Maas verbeterd worden. In het district Rijn zijn 149 waterlichamen voor wat betreft afval en nutriënten en 117 voor wat betreft organische materialen getroffen door een aanzienlijke druk vanwege zuiveringswerkzaamheden, oftewel respectievelijk 31% en 25% van het totaal aantal rivierwaterlichamen. De toekomstige werken moeten zich concentreren op het beheren van het slib van zuiveringsstations dat nog beveiligd moet worden en de strijd tegen verspreide vervuiling van landbouwoorsprong, tijdelijke en verspreide giftige vervuiling en historische vervuiling van vervuilde locaties en gronden die moeilijk in te sluiten zijn: van de 538 historische locaties in het district Rijn, hebben er 270 een gevreesde invloed op het grondwater en 105 oppervlaktewaterlichamen (oftewel ongeveer 21%) en acht van de vijftien grondwaterlichamen (oftewel ongeveer 53%) tonen een aanzienlijke druk vanwege nitraten.

Ondanks een algemeen overvloedige hulpbron in het district is er een permanente bewaking nodig om op lange termijn het kwantitatieve evenwicht van de watervlakken te bewaren en de aquatische milieus te beschermen. In het gehele district blijft de industrie de grootste afnemer van water, met meer dan 300 miljoen m³ per jaar aan oppervlaktewater en iets minder dan 270 miljoen m³ aan grondwater. De laag van de Elzas wordt het meest aangesproken met meer dan 400 miljoen m³ opgenomen water per jaar. Desalniettemin is het geheel van grondwaterlichamen in goede kwantitatieve staat in 2013, behalve de Grès vosgien, met name vanwege sterke opnames in de sector Zuid en waarvan de situatie de heeft geleid tot het opstellen van het SAGE van de laag Buntsandstein (GTI). Een algemene afname van de wateropnames is geconstateerd in het district, maar 25 oppervlaktewaterlichamen worden nog steeds onderworpen aan opnames die de hydraulische werking van waterlopen kan beïnvloeden. Het waterbeheer na mijnexploitatie is ook een inzet in het gebied, zolang de exploitatie (en daaruit volgend het stoppen van de exploitatie) gevolgen heeft voor de watercyclus.

- **Biodiversiteit en landschappen:**

De rijke en gevarieerde natuurlijke milieus van het district en de bijbehorende biodiversiteit nemen af. Hoewel er steeds meer beschermde natuurgebieden (waaronder locaties met Natura 2000 classificatie) komen, dekken deze slechts een klein gedeelte van het gebied. Buiten de symbolische gebieden van het territorium (met name bosgebieden) worden minder symbolische gebieden (kleine bossen, hagen, bosjes, hellingen, waterlopen, enz.) die net zo belangrijk zijn voor de ecologische werking van het gebied, nog vergeten. Voor wat betreft de aquatische milieus heeft de artificialisering van waterlopen (bedijking, recht maken enz.) gekoppeld aan grote werkzaamheden om de Rijn recht te maken in de 19e eeuw, geleid tot een aanzienlijk verlies aan biologisch potentiaal, alluviale functionaliteit (expansiezone voor hoogwater) en viscirculatie. Zo moet ongeveer 60% van de waterlopen van het district worden hersteld om het biologisch evenwicht terug te vinden. Van de 7.000 hydraulische werken in het stroomgebied Rijn-Maas zijn er amper 300 uitgerust met vistrappen. Er zijn werkzaamheden begonnen aan de prioritaire werken die in de Grenelle zijn vastgesteld, maar in juni 2012 waren de werkzaamheden pas bij 13% van de werken in het district Rijn voltooid. De vochtige zones, die onderdak bieden aan een opmerkelijke

diversiteit aan flora en fauna (vogels, bacteriën, vissen enz.) en die een belangrijke zone vormen bij het beperken van hoog water, het onderhouden van lage waterstanden en de waterkwaliteit, zijn sterk achteruitgegaan in de afgelopen 50 jaar.

- **Risico's:**

Het district loopt natuurlijke overstromingsrisico's, risico op aardverschuivingen, op mijnverzakkingen of aardschokken. Het belangrijkste natuurlijke risico op niveau van het district, het overstromingsrisico (inclusief modderstromen) vereist een samenhangend beheer van de ruimte en het gebruik (met name op gebied van preventie) om de onzekerheid en de kwetsbaarheid van blootgestelde gebieden, personen en goederen te beheren. Er zijn 8 gebieden geïdentificeerd met een groot overstromingsrisico (TRI), maar slechts 22 % van de gemeenten in het district hebben een Plan voor preventie van overstromingsrisico's (PPRI). Er is een sterk technologisch risico aanwezig in het gebied door de aanwezigheid van industriële gebouwen en kerncentrales. In 2006 heeft 10% van de technologische ongevallen geleid tot watervervuiling.

- **Bodem en ondergrond:**

Een van de belangrijke inzetten in het district is het ontstaan, vanwege het industriële en mijnverleden, van vele industriële braaklanden en vervuilde bodems. Bij 538 onderzochte locaties moet de overheid preventief of herstellend ingrijpen. Aan deze wordt extra aandacht geschonken, met name vanwege hun invloed op de waterkwaliteit.

- **Afval:**

Hoewel er grote afzettingen van industrieel afval zijn vastgesteld in het district, zijn de lokale lijnen voor nuttig gebruik goed ontwikkeld, met name in Lotharingen. De productie van huishoudelijk afval stabiliseert, hun nuttig gebruik of recycling verbetert en het gedeelte verbrand of opgeslagen afval daalt. Het recyclingpercentage (nuttig gebruik van materiaal of organisch) van huishoudelijk en soortgelijk afval was in 2007 27% in Lotharingen en in 2009 45% in de Elzas.

Vanwege de verbetering van zuiveringsprestaties, neemt het slib afkomstig van het zuiveren van afvalwater sterk toe en hier moet meer aandacht aan worden geschonken om hun nuttige toepassing te verbeteren. In de regio Elzas en in Lotharingen vormde de recycling door landbouwkundige verspreiding in 2008 de bestemming van 50 tot 60% van het stedenkundig slib. Tegenwoordig ontwikkelt verbranding zich, wat een minder hinderlijke oplossing lijkt.

- **Lucht, energie en broeikaseffect:**

Over het algemeen verbetert de luchtkwaliteit in het district zich sinds vijftien jaar, met name dankzij een afname van industriële emissies, die echter nog steeds een van de hoofdvervuilers zijn, samen met vervoer en huishoudelijke verwarming in de winter. Ondanks de waargenomen afname, blijft ozon de belangrijkste verantwoordelijke voor de afname van de luchtkwaliteit en wordt de alarmdrempel regelmatig overschreden. Anderzijds vormt het verschijnen van nieuwe schadelijke stoffen een grote uitdaging voor de

gezondheid. Hoewel hun gevaar is aangetoond, blijven onderzoek, kennis en controle belangrijk.

Tot slot vormen energiebesparingen, met name van fossiele brandstof, en de productie van duurzame energie belangrijke inzetten. In Lotharingen vormde duurzame energie slechts 5,4% van de energieproductie in 2008; het aandeel hydraulische energie was laag (6% van de duurzame energieproductie). Daarentegen vertegenwoordigde duurzame energie 17% van de energieproductie in de Elzas (met name dankzij de hydro-elektriciteit die voor 69% bijdraagt aan de productie van duurzame energie en aan de productie van biomassa van hout).

5.2 TRANSVERSALE INZETTEN DIE DE GROTE MILIEUTERREINEN BETREFFEN EN BËINVLOEDEN

- **Ruimtelijke ordening:**

De ontwikkeling van het milieu in het district is nauw verbonden met het beleid inzake ruimtelijke ordening. Het zo vroeg mogelijk rekening houden met het milieu, en met name met de waterhulpbronnen, bij het vaststellen en het implementeren van projecten voor ruimtelijke ordening, vormt dus een fundamentele inzet, onafhankelijk van de schaal van de planning.

Stedelijke spreiding is ook een belangrijk inzet in het stroomgebied, hoewel het landbouwooppervlak zich in de toekomst zal stabiliseren.

- **Klimaatveranderingen:**

De voorspellingen betreffende klimaatveranderingen voor het district geven een verandering van het neerslagregime aan die kunnen leiden tot een afname van de gemiddelde debieten in de zomer (geschat van 5% tot 40% in het district tot het eind van de 21e eeuw) en een toename van de hoog waterdebieten (van 8% tot 30% volgens de schattingen). Zo kunnen problemen met het verdelen van het water, de waterkwaliteit en het beheer van extreme voorvallen sterker worden in de toekomst.

5.3 INZETTEN IN VERBAND MET DE SPELERS EN DE VOORWAARDEN VAN HUN BETROKKENHEID BIJ HET WATERBELEID

- **Beleid van collectief beheer:**

De implementatie van lokaal beleid voor het beheer van overstromingsrisico's vereist de raadpleging en de betrokkenheid van alle spelers die betrokken zijn bij het beleid inzake ruimtelijke ordening, op gemeente- of intergemeentelijk niveau voor preventieplannen voor overstromingsrisico's (PPRI) of op niveau van het stroomgebied of onderstroomgebied voor Actieprogramma's voor preventie van overstromingen (PAPI). In het district Rijn zijn diverse hulpmiddelen ingezet op lokaal niveau, op een coherent hydrografisch niveau (stroomgebied of onderaards watervlak). Er bestaat een PPRI voor het merendeel van de getroffen gemeenten, maar slechts 4 PAPI (of equivalente documenten) zijn goedgekeurd. Deze documenten leggen de beheersrichtingen op lokaal niveau vast.

- **Ecologisch burgerschap:**

Tegenover de complexe en meerdelige organisatie van het beheer van hulpbronnen, is het essentieel dat elke schakel van de keten zich bewust is van de milieu-inzetten en deze integreert in zijn handelingen, zowel professioneel als persoonlijk. Het van alle spelers ecologische burgers maken en ook het met de waterspelers beleid ontwikkelen voor duurzame ontwikkelingen, zijn belangrijke inzetten.

6 WELKE EFFECTEN VAN HET PGRI OP DE MILIEU-INZETTEN?

Elk doel van het PGRO-project is geanalyseerd op gebied van deze inzetten, om te bepalen op welke de doelen en de bepalingen een potentiële invloed hebben, en of het effect eerder positief of negatief zal zijn.

De evaluatie toont aan dat het opstellen van het PGRI deze op een goede manier integreert, waarbij dit in zijn geheel uitsluitend positieve effecten heeft. Het PGRI heeft geen potentieel negatief effect op het milieu, desalniettemin zijn er een aantal aandachtspunten geïdentificeerd waarvoor er aanbevelingen zijn opgesteld (zie hoofdstuk 6).

Tabel 1 vat het geheel van de positieve effecten samen evenals de aanbevelingen die zijn opgesteld voor de aandachtspunten.

Bovendien heeft het PGRI positieve gevolgen voor de locaties van Natura 2000 van het type meer, rivier of gemengd, van het district.

Tabel 1: Overzicht van de effecten van het PGRI op het milieu en de transversale inzetten

Inzet waarop het PGRI effect heeft	Aard van de positieve effecten van het PGRI op de inzet en eventuele <u>aandachtspunten en aanbevelingen</u>
Menselijke gezondheid	Verbeterd de veiligheid van de burgers en dus indirect de menselijke gezondheid Vermindert sanitaire risico's door bij te dragen aan een verbetering van de waterkwaliteit
Water	Verbeterd de waterkwaliteit en behoudt het kwantitatieve evenwicht door acties voor het beschermen van expansiezones voor hoog water en het beperken van afvloeiing
Biodiversiteit en landschappen	Behoudt het natuurlijke karakter van valleien, expansiezones voor hoog water en beperkt de artificialisering van de bodem.
Risico's	Vermindert het risico op overstromingen, modderstromen en dijkdoorbraken of doorbraken van werken, door ingrepen stroomopwaarts of het verbeteren van het crisisbeheer
Bodem en ondergrond	Beperkt de artificialisering van de bodem <i>Aandachtspunt: bij de milieu-inzetten moet er rekening worden gehouden met de inzetten voor vervuilde locaties en gronden bij operaties voor het terugwinnen van expansiezones voor hoogwater om het in beweging komen van vervuild materiaal te vermijden</i>
Afval	<i>Aandachtspunt:</i> Er moet rekening gehouden worden met het volume reinigingsslib van infiltratiebassins en lijnen voor behandeling en nuttig gebruik voor het beheren van het slib uit infiltratie- en opslagwerken
Lucht, energie en broeikaseffect	Het PGRI heeft geen merkbaar effect op deze inzet
Landschapsinrichting	Rekening houden met de problematiek inzake "overstromingen" en "infiltratie van regenwater" in de documenten voor stedelijke planning (SLGRI, SCOT, PLU enz.) Verbeterd de manieren van bezetting van de grond in stroomgebieden
Klimaatverandering	Houdt rekening met de potentiële wijziging van de frequentie en de intensiteit van klimaatgebeurtenissen
Collectief beheer	Bevordert de deelname van alle betrokken spelers bij lokale strategieën voor het beheer van het overstromingsrisico Bevordert het beheer van de afspoelingsfenomenen op niveau van het stroomgebied en van regenwater op stedelijk niveau Versterkt de grensoverschrijdende samenwerking
Ecologisch burgerschap	Maakt de hele bevolking bewust van het risico en van de procedures voor crisisbeheer Begeleid de sociaaleconomische spelers bij de acties voor vermindering van de kwetsbaarheid

7 SAMENVATTEND...

Het PGRI heeft als roeping het vaststellen van doelen op niveau van het district, die het, in overeenstemming met de Nationale strategie voor beheer van het overstromingsrisico, en in aanvulling op de bestaande hulpmiddelen in het gebied, mogelijk maken om de kwetsbaarheid van gebieden voor overstromingen te verminderen, de controle te versterken, de voorspellingen en de informatie over overstromingen te vergroten evenals de preventieve informatie en het onderrichten van de burgers.

Hij is samengesteld volgens een nieuw constructieproces waarbij alle betrokken spelers zijn gemobiliseerd via een Werkgroep Richtlijn Overstroming (GTDI), uitvloeiend uit de Planningscommissie van het stroomgebied Rijn-Maas. Hij richt zich met name op de principes van het SDAGE 2010-2015 om diens effectiviteit te versterken en dit aan te vullen. Hij berust op een grotere bewustwording en het informeren van het grote publiek, dat geraadpleegd wordt over het PGRI-project.

Het PGRI vormt een kaderdocument op niveau van het district. Hij kan worden aangevuld door de SLGRI door lokale doelen op de TRI. Zo hangt de grootte van de positieve effecten op het beheer van de risico's af van de goedkeuring van de principes van het PGRI en hun concrete implementatie binnen het gebied.

De milieubeoordeling van het PGRI toont aan dat dit document, naast zijn positieve effecten op het beheer van overstromingsrisico's, positieve effecten heeft op vele milieuonderdelen.

In samenhang met het Bestuursplan voor waterbeheer en -exploitatie (SDAGE) draagt hij bij aan een evenwichtig waterbeheer, door doelen die bijdragen aan het behoud van de waterkwaliteit, het kwantitatieve evenwicht, de biodiversiteit en de landschappen.

Er zijn indicatoren opgesteld om de controlemiddelen voor de implementatie van het PGRI aan te geven en van zijn invloeden op het milieu, om bij te dragen aan de groei van dit document.